

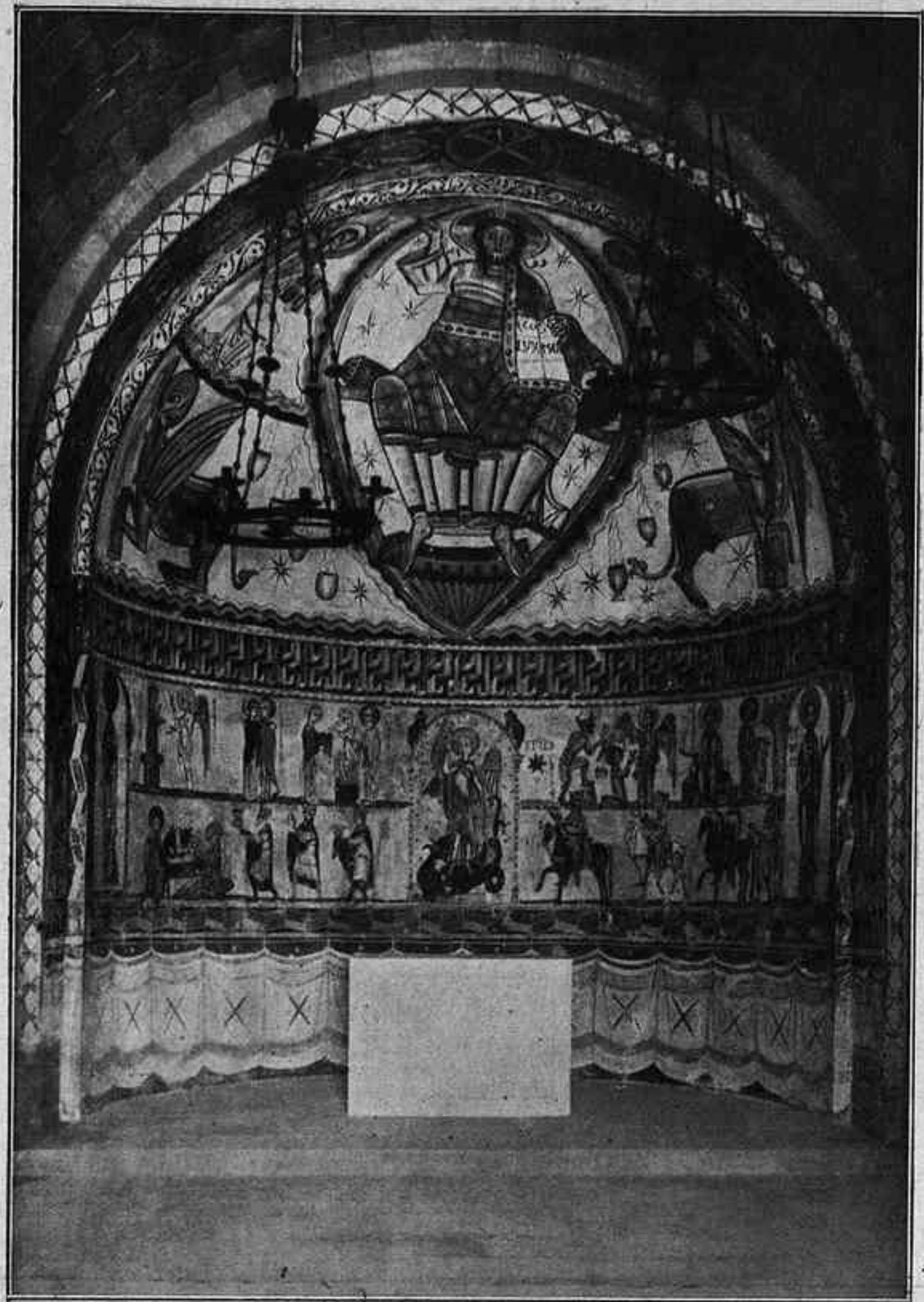
DE LES ARTS

LES PINTURES MURALS DE RAFAEL PADILLA EN EL MONESTIR DEL POBLE ESPANYOL

La cosa més comentada de l'Exposició ha estat el Poble Espanyol. A hores d'ara, potser ja es pot endevinar la classificació i el sentit de les diverses opinions. Sembla que els comentaris de la *vox populi* són unànimement favorables; però, en canvi, en altres cenacles hi ha diverses maneres d'apreciar

nen, a la meua manera d'entendre, d'un altre ordre.

Quan vaig al Poble Espanyol, em fa l'efecte que vaig al teatre; accepto, per tant, tota mena de trucs i simulacions. I potser, per això, el trobo massa real, massa de debò. Una mica més enllà, i ja estariem en el

Les pintures romàniques de l'absis

aquesta pensada arqueològica. No es tracta — ni caldria registrar — aquella posició, tan gratuïta, d'anar contra el corrent, sinó de la probable influència perniciosa, quant a educació estètica, que pugui ocasionar la còpia arqueològica. Els contraris del Poble temen una reacció folklorista, un retorn a les antiguitats; millor dit: la sistemàtica mania de retornar al passat, cosa, per altra

teatre de la Natura. Per això, preferiria que encara fos més de cartó, més arbitrari i amb una patina molt més ingènua. Salvant, doncs, aquests petits detalls, i situant el Poble Espanyol en el lloc que li pertoca dintre el recinte de l'Exposició, i amb la funció que li escau, accepto amb entusiasme la seva realització.

En les pintures murals del monestir català, Rafael Padilla ha copiat el verdader sentit del Poble. Es tractava de pintar l'interior de l'església d'estil romànic. Res més fàcil per Padilla que copiar fragments de pintura mural romànica de la mateixa manera que va fer-ho quan col·laborà en les publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquesta còpia hauria estat un error, un pastitx sense suc ni bruc. Padilla ha preferit decantar-se cap a una interpretació personal de l'estil, i ha reeixit admirablement.

L'espirit limitat arqueològicament trobarà molts defectes en aquestes pintures (de la mateixa manera que els avantguardistes — també em refereixo als limitats — en troben al Poble Espanyol); i us parlarà del sentit estàtic del verdader romànic, de la intensitat continguda de la mirada en els personatges, etc. Per aquest camí es fa difícil copsar les excel·lències de l'obra de Padilla, la qual esdevé més agradable, precisament, en els fragments més personals, com en el Sant Miquel que publiquem, sant al qual està dedicat el monestir.

La part de pintura de l'interior de la volta és la més imitativa de l'estil. Recorda, potser amb massa justesa, una pintura actualment a Boston, la qual — si no recordo malament — és originària de Mur. La mateixa disposició del Pantocràtor i els quatre Evangelistes al voltant, però també amb una interpretació feliç de l'original. La gama colorista és una altra cosa a remarcar i potser la més important. Conseqüència evident de la qualitat colorista de Padilla en la pintura de cavallet.

Situats, doncs, en aquest teatre monumental del Poble Espanyol, aquestes pintures del monestir que, segons la firma, *Raphael Padilla, malacitanus, civis barcinonensis, pinxit*, són una de les decoracions més ben entesa i agradable.

MÀRTIUS GIFREDA

EXPOSICIONS

Jaume Bassa Ribera, P. Brugués Mir, Valeri Corberó, Josep Gual de Sojo, R. Sarsanedas i Oriol.

A les Galeries Arenas aquests distingits artistes han exposat una selecció de llurs produccions. Aquestes exhibicions de l'art dit industrial haurien de mostrar-se més sovint perquè així hom pot anar seguint el desenvolupament dels nostres bells oficis. En aquest procés cada dia es pot constatar una major superació dels procediments tècnics en els diversos oficis; però quant a la concepció estètica de l'objecte l'avenç va més endarrerit. El retorn a la depuració de l'ofici és una cosa molt estimable, com també la dignificació dels materials, però, a més a més, cal pensar, i per sobre de tot, en la simple bellesa de l'objecte, cosa que avui dia és més corrent en la fabricació d'objectes usats que en els de *pretensions* de fisonomia refinada.

Jaume Bassa és un bon tallista de fusta. La copa número 1 i la capsula número 5 són dues mostres de talla reeixida i agradables de forma. Però, la copa número 4 i la palmetaria número 12 es confonen amb qualsevol objecte de *basar* artístic.

P. Brugués dona proves convincents de conèixer amb seguretat l'ofici d'esmaltador de vidre. Mes em sembla que amb això no n'hi ha prou. Perquè un vidre, *només*, d'elaboració perfecta sols serà admirable en contemplar fragmentàriament cada un dels seus centímetres quadrats, i això no és pas la missió d'una copa, la bellesa de la qual s'ha de cercar en el conjunt. En els motius marins és on Brugués demostra una sensibilitat de color més afuada.

Valeri Corberó és l'expositor que presenta més peces de qualitat. Els seus esmalts i els metalls són d'una depuració remarcable, tant en l'ofici com en la concepció. A més de l'artífex hi ha el temperament de l'home sensible al bon gust.

Josep Gual exposa ceràmica i esmalts sobre vidre. Quant a la ceràmica, encara hi ha preponderància de l'arqueològisme i en els vidres predomina la influència dels estils d'altres esmaltadors. Potser, precisament per tixó, algunes peces són força agradables, però per aquest camí és probable que sols arribi a la fita de la discreció, la qual, a la meua manera de veure, és preferible a la banal originalitat.

R. Sarsanedas conrea el difícil art del lacador. Sols per això en aquests temps de *camouflage* ja és d'agrair. A part la qualitat de la laca (gairebé en tots els objectes reeixida) hi ha una desigualtat en la visió estètica dels objectes exhibits per aquest intel·ligent lacador. Així veiem peces admirables com el plat núm. 6 (de forma meravellosa), el plat núm. 4 (on el reflex del vaixel·la recorda una laca japonesa de la col·lecció del senyor Mansana) i uns braçalets de verdadera distinció; però, en canvi, en un pla molt inferior situarà la copa núm. 3 i la peça núm. 7.

Dels dos plafons, admirablement executats per Sarsanedas, prefereixo el dibuixat per Camps.

A part del valor intrínsec, pel sol fet de dedicar-se a la manipulació de laques, rebi, el senyor Sarsanedas, la nostra felicitació entusiasta.

M. G.

LLIBRES REBUTS

Catedral de Barcelona. 64 il·lustracions amb text de FRANCESC MARTORELL. — *Catalunya artística*, núm. 1. (Llibreria Verdager, Barcelona, 1929.)

Sota una presentació que és la universalment adoptada per a aquesta mena d'obres (recordeu les col·leccions «Gowans», «Itàlia monumental», «El arte en España», etc.) la Llibreria Verdager ha publicat el primer volum de «Catalunya Artística», dedicat a la Catedral de Barcelona.

La part més important, en llibres d'aquesta mena, és, naturalment, la part gràfica. Per això en aquest volum figuren seixanta quatre il·lustracions molt ben triades, i molt ben tirades sobre paper «couché». Suposem que la selecció és també obra, com el text, de l'arquitecte Francesc Martorell, la competència del qual en qüestions arqueològiques no cal ponderar.

El text (català, castellà, francès i anglès) és un prodigi de concisió que no perjudica per res el contingut. Francesc Martorell ha fet el miracle d'encabir en les menys planes possibles una descripció històrica i artística de la nostra catedral.

Un periodista català ens deia els tràfecs en què es veïe fent de cicerone d'uns col·legues francesos que vingueren per l'Exposició. Deu minuts de llegir el text de Francesc Martorell i s'hauria estaviat un paper poc lluit.

Com que creiem que aquestes monografies poden ésser de molt servei per a fer conèixer a tothom, i als mateixos barcelonins, les riqueses artístiques que tenim mal conegudes o mig ignorades, acollim amb simpatia la iniciativa de la Llibreria Verdager i desitgem que amb la major brevetat vagin apareixent els altres volums d'aquesta col·lecció tan ben presentada, tan útil i tan còmoda.

X***

Patiu de l'estómac i budells? Si? Així no heu provat

ELS POLVOS ESTOMACALS DEL JESUITA

Proveu-los i el vostre agraïment per aquest preparat serà etern, perquè us tornarà el benestar i l'alegria.

VENDA: A LES FARMACIES Agents comercials: DR. ANDREU I FILLS - Barcelona

Perdoni, senyor Gasch!

El venerable teoritzador dels nostres endarrerits avantguardistes, el degà dels nostres crítics, el documentat escriptor — documentat sobre totes les novetats delirants sorgides de 1920 ençà —, el senyor Sebastià Gasch, es veié obligat a tombar-se sentint el seu delicat olfacte brutalment ferit per una sospita pudor de socarrim. Se li havia encès la cua de palla i sembla que l'espurna provocadora de l'incendi no era sinó un article nostre, inserit en aquestes mateixes columnes, en el qual fèiem algunes consideracions sobre allò que ha estat anomenat «la pintura neta».

Convençut que el nostre article era originat per un de seu — com pot haver arribat a imaginar-s'ho? —, ha tret del seu rebost d'arguments estandarditzats i esterilitzats les millors peces del repertori, i, invocant un fantàstic «dret de defensa», ens ha tirat entre cap i coll un article suculent i fulminant. Se li giraria feina a justificar els atacs en què el basa. Però la feina no l'espanta; prou que es veu per les proporcions materials preses per les seves rèpliques (?) en aquesta i en ocasions precedents. Naturalment que és una feina fàcil, perquè les persones que hagin llegit — si la cosa val la pena — l'article meu i el del meu contraopinant (citant-los en ordre cronològic), s'hauran adonat ben bé que les coses han quedat exactament tal com estaven.

No volem de cap manera establir una polemica ni obrir una discussió. No hem de sortir ara a repetir el que diguérem, aclarir-ho ni defensar-ho. Creiem que són totalment inoportuns i inoperants aquests exercicis i no ens han fet mai cap il·lusió les picabaralles. L'estrenu heroisme del senyor Gasch no trobarà en nosaltres matèria per exercir-se. Sabem amb què tractem i no tindrem la més petita velleïtat de pretendre convèncer-lo. En la nostra lògica — desgraciats! — dos i dos són quatre; amb la d'aquest senyor no podem saber mai quant fan. Parlem un idioma tan diferent l'un de l'altre que no podríem entendre'ns de cap manera.

Però si voldríem fer al senyor Gasch unes quantes observacions: ¿vol dir, senyor Gasch, que està bé per vostè, un home tan modern, tan actual, sortir-nos amb els misèrrims recursos, «pompiers» i anacrònics, de qualificar de «feina negativa» aquella que no es fa a favor seu? ¿de parlar de «novell» i de «primicer» amb tota la seva ingenuïtat com per desautoritzar-nos? ¿I tot allò de les «malaltoses intencions anorreadores a les quals no sabem oposar (sic) cap sanítois anhel constructiu», etc., etc? Quines altres coses podria dir la patum més patum i més putrefacta, carrinclona i fossilitzada?

Senyor Gasch: vostè, amb el seu article ha fet allò a què ens té ja acostumats, allò que en futbol es diu: «deixar la pilota i anar per l'home», en boxa «donar cops baixos», etc. Sembla mentida que un home com vostè que parla tant d'esport oblidí d'aquesta manera les més elementals regles del *fair play*. O és que la seva tan decantada esportivitat no és més que verbal o, més ben dit, verborrèica? Dona unes sorpreses això de l'onirisme...!

El senyor Gasch ens ha demostrat com portava el pap ple, amb tot i la seva fama internacional — d'ell i dels seus; Mare de Déu, si n'hi ha! —, de vexacions i d'humiliacions, d'ofenses i de greuges, i s'ha volgut esbravar d'una manera o altra. Tot li sigui per més bé.

No hem pas de pretendre sincerar-nos sobre les nostres intencions, els nostres mòbils, les nostres aficions i la nostra fe — d'on ha tret el senyor Gasch tot allò que en diu? —, ni de descobrir eixeridament quins són els reconduïts motius que han mogut el tal senyor a la seva «defensa». Aquells que ens coneixen saben prou bé qui som, i els que no ens coneixen i li poden donar crèdit, ja els deixem que pensin de nosaltres el que vulguin; no ens interessa gens ni mica l'opinió en què ens puguin tenir.

Però, no hauria valgut la pena, senyor Gasch, que en comptes d'estreure'ns amb aquell castell de llamps i trons ens hagués explicat una mica més bé allò que pugui ésser la seva «pintura neta»? Perquè amb la claríssima i intel·ligentíssima definició que ens n'ha donat ens hem quedat tan a les fosques com abans. Ja ens semblava que seria molt demanar una mica de sentit comú, però no ens pensàvem que fos tant! Perdoni; perdoni, senyor Gasch.

A part que no ens fa gens de por i no ens en darem mai la més petita vergonya, sinó que ens sentirem molt honorats que hom ens pugui comparar amb Joan Sacs, hem de dir al nostre valent atacant que no tenim cap necessitat de defensar-nos davant d'ell — precisament! — el nostre lèxic. Només li direm que aquests derivats com *críticista*, *teorísticista*, etc., que tant el sulfurem, són usats en literatures ben dignes i no tan remotes perquè un home de mitjana cultura pugui disculpar-se amb llur ignorància, i que tenen una ascendència molt més noble, molt més llunyana que la que ell es pensa. Ja seaurà, senyor Gasch: no hem pogut tenir la sort de creure'ns que el món va començar el dia que vàrem néixer. I si té a mà un diccionari (i si no el té, corri a comprar-lo), li aconsellem que hi cerqui la paraula *barbarisme*, i veurà que té un significat ben diferent del que vostè es creu.

No valdrà la pena de fer gaires consideracions sobre la qualitat moral d'una persona que tolera, segons diu el senyor Gasch de si mateix, una «censura subterrània més temible, més perillosa, més odiosa que la censura oficial». Això, si és veritat, ens demostra que aquest senyor deu tenir un ben estrany i original concepte de la vergonya quan, després d'haver suportat la tal censura, encara se'n queixa públicament amb aquell to d'inspirar llàstima. Són coses que se les deu portar l'avantguardisme que cultiva.

I, per acabar, senyor Gasch, quan hagi de donar traduït un text francès, procuri un traductor que en sàpiga una mica més que no el que li ha traduït la frase que ens dona del magatzemista de «pintura neta» René Gaffé. Si coneix algú que posseeixi el dit idioma, faci's corregir aquella traducció, i allà veurà *barbarismes* i inexactituds de tant de pes, que sabent només el català ja n'hi ha prou per trobar-los-hi. Si entén el llenguatge de Maritain de la manera com ha demostrat entendre el de Gaffé, deu esgarriar el garbuix que vostè es deu haver fet, senyor Gasch, en el curs de les lectures filosòfiques amb què de tant en tant apuntala els seus textos.

Passi-ho bé, senyor Gasch; no cal dir que li deixem la llibertat d'elucubrar tant com vulgui i d'escriure el que li sembli, que per nosaltres ja pot anar fent.

JOAN CORTES I VIDAL

— Heu fet festa un dia dient que estàveu malalt... i us vaig trobar a l'hipòdrom fent molt bona cara.

— No diréu pas el mateix si m'haguéssiu vist després de la darrera cursa!

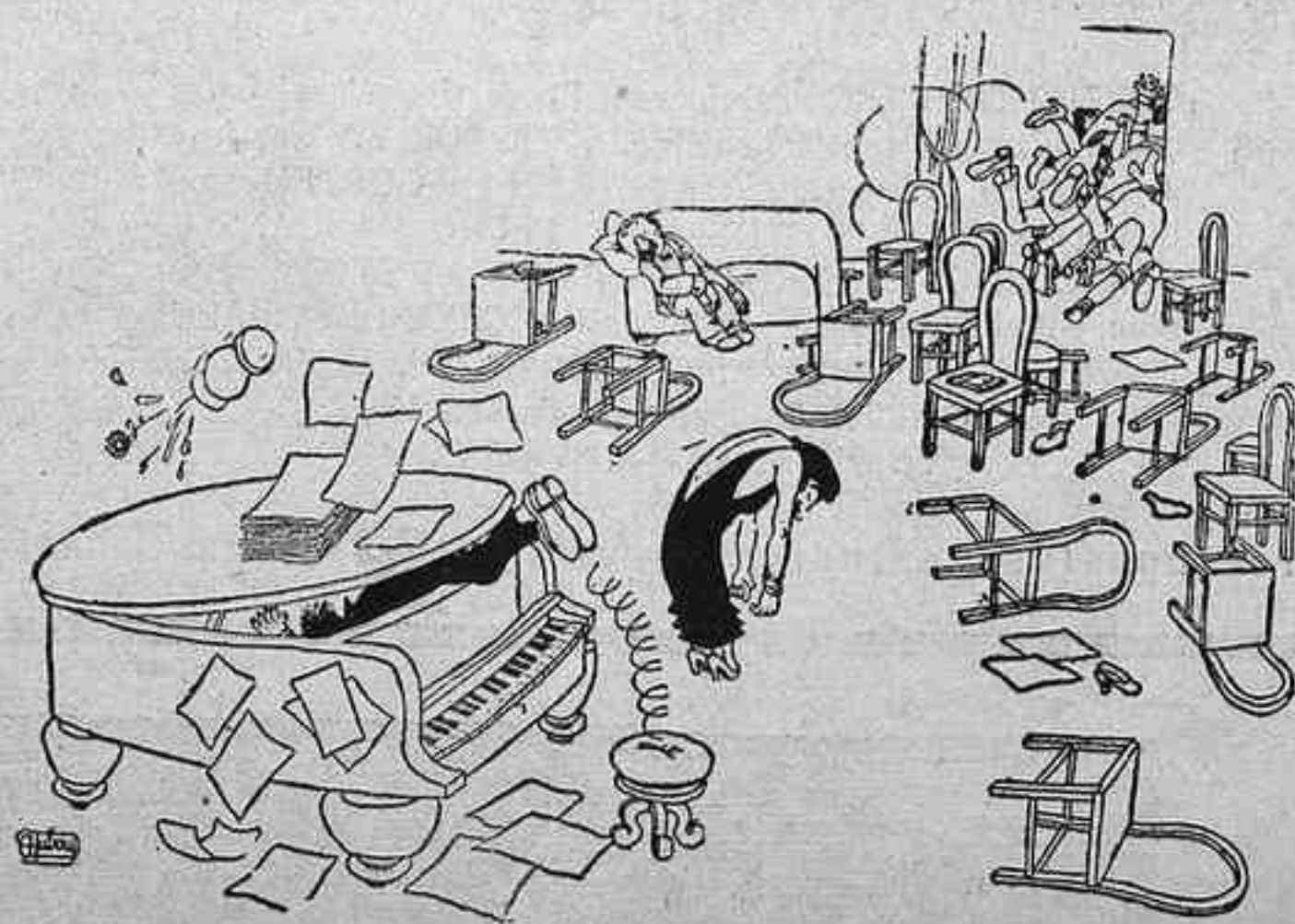
(Passing Show.)

IGNORANCIA

— Em penso, Ramon, que això és allò que en diuen els raigs «ultraviolents», oi?

(The Humorist.)

La mestressa de la casa va a cantar una tercera peça.

(Ric et Rac.)

Subscriuiu-vos a la

GASETA DE LES ARTS

Revista catalana d'art antic i modern

Feu fer els vostres gravats en la

UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421